

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

Із свого досвіду роботи вальдорфським учителем можу сказати, що якщо школа заснована на ідеї і ця ідея живе в учителях, які працюють в цій школі, їм не тільки не потрібні вказівки контролюючих організацій, але вони їм заважають.

З цього ж досвіду можу сказати, що для того, щоб вальдорфський учитель міг дати собі раду із свободою, він отримує не тільки відповідну базову підготовку, але й постійно підтримує цю здатність. Це забезпечується різними засобами, починаючи з відповідної організації науково-методичної роботи в школі і закінчуючи добре продуманою системою підвищення кваліфікації.

В своїй діяльності альтернативні школи вже знайшли відповіді на багато питань, які ще тільки виникають, чи можуть виникнути в процесі реформування педагогіки, який почався зараз в нації країні. Це можна проілюструвати багатьма прикладами. Ці школи можна було б розглядати як експериментальні майданчики, з яких вітчизняна педагогіка може черпати ідеї і практичні рішення для реформи.

Для свого нормального існування альтернативні школи потребують певних умов, які може забезпечити держава.

Однією з перших умов є свобода в такій мірі, в якій вони її потребують для своєї роботи. Це могло б бути зроблено, наприклад, за зразком вільних шкіл Німеччини (Freie Schule).

Ще однією важливою умовою є вирішення питання державного фінансування альтернативних приватних шкіл.

Література

1. Краних Э. М. Свободные вальдорфские школы / Э. М. Краних; пер. с нем. В. Загвоздкин. – М. : Парсифаль, 1993. – 40 с.

2. Нова українська школа. – Концептуальні засади реформування середньої школи. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/konczerpcziya.pdf>

3. Штайнер Р. Вопрос воспитания как социальный вопрос / Р. Штайнер; пер. с нем. Л. Банзелюк. – Калуга : Духовное познание, 1992. – 108 с.

4. Штайнер Р. Педагогические советы в Свободной вальдорфской школе. Штутгарт, 1919–1924, Т. I / Р. Штайнер; пер. с нем. М. Случ. – М. : Парсифаль, 2000. – 352 с.

5. Щодо запропонованого Міністерством освіти і науки України проекту типового навчального плану для 10-11 класів загальноосвітніх середніх навчальних закладів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nas.gov.ua/UA/Messages/news1/Pages/View.aspx?MessageID=2885>

ФАСИЛІТАЦІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ УЧИТЕЛЯ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ

Галіцан О. А.

Університет Ушинського, Україна

Усталення гуманістичних цінностей, людиноцентризму та суб'єкт-суб'єктних настанов вимагає переосмислення ролівої позиції сучасного вчителя, а відтак – переорієнтації його професійної підготовки в межах освітнього простору сучасних вишів.

Для точнішого розуміння значення самого терміна «фасилітація» слід звернутись до довідкових джерел, адже маючи англійське походження дієслово «facilitate» (українською – «полегшувати») поступово набуло значення «сприяти», а далі – «допомагати» та «підтримувати».

Саме у такому контексті – «допомагальне» навчання – описував у власних спостереженнях за успіхами спеціально створеної групи студентів (тобто як певний тип навчального процесу) Карл Ренсом Роджерс, який у світовій науковій та освітянській спільноті здобув звання фундатора фасилітаційного напрямку в педагогіці. Науково-психологічні розвідки К. Роджерса набули розповсюдження у зв'язку із запропонованими автором настановами вчителя-фасилітатора, як-от: емпатія, конгруентність та безумовне позитивне ставлення до дитини або «педагогічний оптимізм».

Педагогічну фасилітацію потлумачено як специфічний вид педагогічної діяльності вчителя, яка має за мету допомагати дитині в усвідомленні себе як самоцінності, підтримувати її прагнення до саморозвитку, самореалізації, самовдосконалення, сприяти її особистісному зростанню, розкриттю здібностей, пізнавальних можливостей, актуалізувати ціннісне ставлення до людей, природи, національної культури на основі організації допомагального, гуманістичного, діалогічного, суб'єкт-суб'єктного спілкування, атмосфери безумовного прийняття, розуміння та довіри. як взаємодію між учителем та учнем, яка базується на засадах гуманізму, полісуб'єктності, толерантності, дозволяє встановити зв'язок між загальноціннісними ідеалами української, зарубіжної педагогічної думки і сучасним станом педагогічної науки і практики, передбачає нагальний пошук способів і засобів гуманізації навчально-виховного процесу [1].

Здатність учителя здійснювати педагогічну фасилітацію залежить від наявності в структурі його особистості фасилітаційної спрямованості, що віддзеркалює внутрішню інтенцію індивіда здійснювати «допомагальні» дії, підтримувати, тобто сприяти розвитку самої дитини, а не активізації її навчальних досягнень.

Близькою до нашого розуміння сенсового навантаження фасилітаційної спрямованості вчителя є наукова позиція Т. Осипової, яка обґрунтувала концепцію підготовки сучасного вчителя у педагогічному виші насамперед як наставника для учнів. Авторка наголошує, що саме рольова позиція вчителя як наставника уналежнює поширені дотепер позиції коуча, тьютора, медіатора та фасилітатора. Таким чином, на думку Т. Осипової, педагог-наставник є «людиною, яка допомагає» [2].

Відтак, у контексті імплементації Концепції «Нова українська школа» принципової значущості набуває фасилітаційна спрямованість учителя, що детермінує успішність здійснення вчителем педагогічної фасилітації у професійній діяльності і має бути сформована упродовж навчання у вищому педагогічному навчальному закладі.

Література

1. Галицан О. А. Формування педагогічної фасилітації майбутніх учителів у процесі навчання у вищому навчальному закладі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О. А. Галицан. – Одеса, 2010. – 21 с.

2. Осипова Т. Ю. Педагогічне наставництво в аспекті полісуб'єктного підходу / Т. Ю. Осипова // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. Педагогічні науки. – 2016. – № 1. – С. 61–66.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Гарань Н. С.

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Євроінтеграційні процеси розвитку освіти України зумовили необхідність переходу на якісно новий рівень підготовки майбутнього педагога, що висуває на перший план значущість формування у фахівців не тільки професійних знань, умінь і навичок, але і розвиток творчого мислення й інноваційності. Актуальність проблеми інноваційної підготовки майбутнього педагога зумовлена необхідністю науково обґрунтованого підходу до вирішення існуючого протиріччя між наявними вимогами до рівня розвитку професійної компетентності педагогів та їх нездатністю забезпечити необхідну якість надаваних освітніх послуг у відповідності з інноваційним потенціалом освіти, економіки та суспільства.

Проблема інноваційної підготовки майбутніх педагогів є предметом активного наукового обговорення і широко представлена у педагогічних дослідженнях і наукових виданнях останніх років. Так, у монографії О. Попової висвітлено питання становлення та розвитку інноваційних педагогічних ідей в Україні у ХХ столітті [5]. Л. Петриченко предметом свого наукового пошуку було обрано проблему підготовки майбутнього вчителя початкової школи до інноваційної діяльності в позааудиторній роботі [4]. Л. Даниленко вивчалися теоретико-методичні засади управління інноваційною діяльністю в загальноосвітніх навчальних закладах [2].

Значущими для нашого дослідження є публікації, в яких розкриваються проблеми готовності педагогів до інноваційної діяльності та критерії її сформованості; якості особистості, що визначають можливості інноваційної взаємодії різних суб'єктів інновації; особливості інноваційних процесів та управління освітніми інноваціями. Так, у статті О. Харченко визначено й обґрунтовано педагогічні умови ефективного застосування інноваційних педагогічних технологій у природничо-науковій підготовці майбутніх учителів і розкрито результативність впровадження окреслених педагогічних умов [6, с. 237–244]. Інтелектуально-конкурентні ігри як креативний механізм активізації педагогічного, наукового й інноваційного процесів проаналізовано в публікації І. Галиця, О. Галиця [1, с. 104–107]. Н. Карапузовою розглянуто інноваційний потенціал освітнього середовища як ключового чинника професійної підготовки майбутнього вчителя [3, с. 68–74].

Використання педагогами в нз у процесі викладання навчальних дисциплін сучасних освітніх технологій сприяє формуванню в майбутніх фахівців не тільки системи професійних знань, але і розвитку таких особистісних і професійних якостей, які в подальшому забезпечать більш успішне виконання професійних обов'язків. Студенти вивчають різні інновації, існуючі в освітній практиці, засвоюють засоби впровадження інноваційних ідей, вчать їх творчо реалізовувати у навчально-виховному процесі. Крім того, майбутні фахівці вже під час навчання засвоюють практичні технології здійснення професійно-педагогічної діяльності.